

15. Caswell M. Hilton Opens Garden Inn Property In Downtown Austin. *Business Traveller*. August 15, 2021. URL: <https://www.busesstraveller.com/business-travel/2021/08/15/hilton-opens-garden-inn-property-in-downtown-austin/> (дата звернення: 20.08.2021).
16. Бондаренко Т. Функціонування українського тревел-контенту в соцмережі "Instagram": аудиторія, тематика, формат. *Образ*. Випуск 3 (32). 2019. С. 58–63.
17. Luxury UK Staycation Ideas. *Mrs Around the World*. May 18, 2021. URL: <https://mrsoaroundtheworld.com/reviews/roadtrips/luxury-uk-staycation-ideas/> (дата звернення: 20.08.2021).
18. Jones D. No Traveling? No Problem. Vacation From Home With These Live Streams From Around The World. *Washington Post*. March 30, 2020. URL: <https://www.washingtonpost.com/travel/2020/03/30/no-traveling-no-problem-vacation-home-with-these-live-streams-around-world/> (дата звернення: 20.08.2021).
19. Deng Z., Benckendorff P., Wang J. Travel Live Streaming: An Affordance Perspective. *Inf Technol Tourism*. 2021. № 23. P. 189–207. URL: <https://doi.org/10.1007/s40558-021-00199-1> (дата звернення: 20.08.2021).
20. Lux City Break: A Weekend In Oslo, Norway. *Mrs Around the World*. January 14, 2020. URL: <https://mrsoaroundtheworld.com/luxury-travel/europe/luxury-city-break-in-oslo-norway/> (дата звернення: 20.08.2021).
21. Савчук І.І. Основи теорії мовленнєвої комунікації : навчальний посібник. Житомир : Редакційно-видавничий відділ ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 82 с.

УДК 81'38:82-252

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.18.26>

ОБРАЗ ПІДЛІТКА У ГРАФІЧНОМУ РОМАНІ ЖАНРУ ФЕНТЕЗІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ КАЗУ КІБУІШІ)

THE IMAGE OF A TEENAGER IN A FANTASY GRAPHIC NOVEL (BASED ON KAZU KIBUISHI'S NOVELS)

Сеньків О.М.,

orcid.org/0000-0002-6692-4797

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри практики англійської мови

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Стаття присвячена особливостям портретування підлітка у перших двох графічних романах Казу Кібуїші з серії «Амулет». Показано, що автор використовує мультимодальні засоби для портретування головних героїв. Розкрито різницю між коміксом та графічним романом. Визначено мультимодальні складові частини графічного роману. Схарактеризовано вербальне вираження мовленнєвого портрета підлітка у фентезійних творах Казу Кібуїші. Встановлено, що для мовленнєвого (вербального) портретування підлітків К. Кібуїші використовує такі засоби: на фонетичному рівні мови – ономаіопею; на лексичному – емоційно-експресивну лексику, зокрема вигук, котрі передають різні емоції, модальні дієслова та звертання, зокрема зі словом «мама»; на синтаксичному – риторичні запитання, котрі передають емоцію «здивування», речення у наказовому способі, безособові речення з конструкцією 'there is/are', речення чи запитання зі сполучником 'but' на їх початку, синтаксичні повтори. Ідеографічні засоби невербального коду є малопродуктивними, цифри застосовуються лише для позначення часу дії. Вони відсутні у мовленні героїв. Підтверджено, що за допомогою мультимодального тексту автор має можливість краще розкрити образи головних героїв у жанрі підліткового фентезі, ніж лише використовуючи вербальний текст. У творах К. Кібуїші іконічні та параграфемні (синграфеміка, супраграфеміка та топографеміка) елементи несуть основне експресивне навантаження та сприяють реалізації атрактивної та естетичної функції мультимодального тексту. Саме з їх допомогою автор переносить головних героїв у реальний чи ірреальний світ фентезійного твору. Вербальний елемент мовлення героїв-підлітків відносно однорідний та однотипний у двох світах локалізації сюжету. Проте невербальні компоненти можуть відрізнятися, по-різному репрезентуючи тих самих героїв романів.

Ключові слова: графічний роман, Казу Кібуїші, комікс, мультимодальність, образ, підліток, підліткове фентезі.

The article focuses on the peculiarities of portraying a teenager character in graphic novel series 'Amulet' by Kazu Kibuishi. It is shown that the author uses multimodal means to portray main characters. The difference between a comics and a graphic novel is revealed. Multimodal components of a graphic novel are defined. The article highlights the verbal component of a teenage speech portrait in Kazu Kibuishi's fantasy novels. For portraying teenagers K. Kibuishi uses: onomatopoeia on the phonetic level of language; on the lexical level: emotive language, especially interjections that convey different emotions, modal verbs and addresses, particularly with the word 'mom'; on the syntactic level: rhetorical ques-

tions that convey the emotion of 'surprise', imperative sentences, impersonal sentences with the construction 'there is/are', sentences or questions with the conjunction 'but' at the beginning and syntactic repetitions. Ideographic means of nonverbal code are unproductive, numbers are used only to indicate the time of action and don't occur in characters' speech. It has been proven that with the help of a multimodal text, the author has the opportunity to reveal better the images of main characters in juvenile fantasy than a verbal text only. In Kibuishi's works, iconic and paragraphemic elements (syntagmemic, supragramemic and topogramemic units) are used to fulfill expressive, attractive and aesthetic functions of a multimodal text. With their help the author transfers main characters to real or unreal worlds of fantasy novels. The verbal element of portraying teenage characters is relatively homogeneous in the two worlds. However, the non-verbal presentation of main characters may differ in two worlds.

Key words: graphic novel, Kazu Kibuishi, comics, multimodal, image, teenager, juvenile fantasy.

Постановка проблеми. Фентезі як літературний жанр зазнав значних трансформацій протягом останніх десятиліть. Зазначений жанр вийшов далеко за межі героїчного фентезі, у якому він зародився, і сьогодні налічує близько 58 піджанрів за тематичною спрямованістю [17]. Окрім того, зазначений жанр різниться за національною приналежністю автора (англомовне, американське, слов'янське фентезі) та читацькою аудиторією (дитяче, підліткове чи доросле фентезі) [14].

Як правило, для зображення фантастичних подій у реальному чи ірреальному світі письменники жанру фентезі створюють цілковито нові поняття, слова, застосовуючи при цьому увесь свій лінгвокреативний потенціал [12; 13]. Вони традиційно вдаються до таких мовних засобів: а) продуктивних словотвірних моделей для створення морфологічних неологізмів та okazionalizmів; б) семантичної деривації (здебільшого на основі метафоричного та метонімічного перенесення); в) поєднання словотвірних та семантичних механізмів для творення нових слів; г) запозичень з інших мов.

Однак нова генерація письменників-фантастів прагне створити оригінальний текст, що відповідає вимогам часу [13, с. 239]. З огляду на це зрозуміло, що творчі пошуки деяких письменників жанру фентезі привели їх до використання у своїх творах мультимодальних засобів комунікації, зокрема невербальних та параграфемних.

Одним з таких авторів нового покоління є Казу Кібуїші. К. Кібуїші – сучасний американський письменник та ілюстратор. Його творчість – це унікальний симбіоз таланту ілюстратора та літературних здібностей. Очевидно, причиною його захоплення ілюстрацією є його етнічне японське походження. Своє визнання він отримав за серію графічних романів під назвою «Амулет». Однак його творчість є малодослідженою в лінгвістичному плані, що й зумовило вибір теми дослідження.

Актуальність дослідження зумовлена спрямованістю сучасної мовознавчої науки на вивчення мультимодальних засобів комунікації, зокрема невербальних та параграфемних, а також зацікав-

ленням дослідників питанням лінгвоперсоналогії. Новизна публікації визначається вибором як фактичного матеріалу дослідження творів Казу Кібуїші.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Жанр фентезі є досить розробленим у науковому плані. Однак поява нових піджанрів розширює горизонти наукових пошуків учених. Сьогодні проблема мультимодальних засобів комунікації у лінгвістиці вивчається трьома науковими школами, започаткованими ще наприкінці ХХ ст., а саме: австралійською, американською та європейською. Серед представників американської школи варто виділити: Л. Лемке, А. Шефлена. На думку Л. Лемке [26], дискурси є взаємодією модусів різних семіотичних систем. А. Шефлен був першим, хто вжив поняття мультимодальної комунікації та термін модальності спілкування. Австралійська наукова школа тісно пов'язана з впровадженням соціальної семіотики. Її найбільш відомими представниками були М. Халлідей [18] та Р. Ходж [19]. Вони вивчали семіозис – процес утворення вербальних, візуальних і звукових смислів, зумовлених соціально. М. Халлідей припускав, що системно-функціональна граматики становить основу мультимодальності. Представники європейської наукової школи вивчають широке коло питань, а саме: теоретичне обґрунтування основ і методів мультимодалістики, засоби передачі значень, аналіз модусів для передачі значень, дослідження мовлення з урахуванням сучасних технологій, реалізацію мовної функції в дискурсі, питання співвіднесення мови і соціуму (Г. Кресс, Л. Мондала та Т. ван Луівен) [22; 23].

Комікс як об'єкт лінгвістичних досліджень висвітлювали у своїх працях такі українські вчені: Р. Вороніна [2], М. Івасишин [7], Т. Насалевич, Т. Рябуха, І. Лопушанський [9]. Серед зарубіжних дослідників, котрі вивчали лінгвістичні особливості коміксів, варто виділити Ф. Блемлета [16]. Наукове розроблення питання графічних романів здійснено у дослідженнях О. Бежан [1], П. Вільямса [27], К. Кукконен [24].

Теоретичні питання лінгвоперсонології були розкриті у монографії А. Загнітка [6]. Ключовим поняттям лінгвоперсонології в українському мовознавстві є поняття «мовна особистість». Вивченням мовної особистості у своїх дисертаційних дослідженнях займалися В. Ницполь [10], А. Шаповал [15] та ін. Вербально-семантичним вираженням мовної особистості автора є мовний та мовленнєвий портрети героїв твору. У цьому руслі варто зазначити праці таких дослідників: О. Горошкіної [3], Н. Деренчук [5], О. Пожарицької [11].

Постановка завдання. Метою статті є схарактеризувати вербальні та невербальні засоби репрезентації образу підлітка у перших двох графічних романах Казу Кібуїші з серії «Амулет». Відповідно до поставленої мети виокремлюємо такі завдання дослідження: розкрити різницю між коміксом та графічним романом; визначити мультимодальні складові частини графічного роману; схарактеризувати вираження мовленнєвого портрета підлітка у фентезійних творах Казу Кібуїші; проаналізувати мультимодальні засоби репрезентації героїв-підлітків.

Виклад основного матеріалу. Графічний роман має витoki у коміксі, з якого він трансформувався. Згодом графічний роман перетворився на самостійний жанр художньої літератури. Уперше термін «графічний роман» був ужитий Річардом Кайлом у 1964 році [27, с. 16] у статті «Майбутнє коміксів» в аматорському виданні «Капа-Альфа» [25], а масово почав використовуватись у 1980-х [27, с. 15]. Основоположником графічного роману у його сучасному вигляді прийнято вважати В. Айснера, котрий розмістив на обкладинці своєї книги «Контракт з Богом» (1978) ярлик «графічний роман» [1, с. 24].

Графічний роман, як і комікс, є мультимодальним візуально-графічним текстом [7, с. 179] і має текстову хмару з репліками персонажів [7, с. 70]. Для нього притаманна повна або часткова мультимодальність [8, с. 178]. Це передбачає наявність у текстах графічних романів таких візуальних елементів: вербальних, невербальних та параграфемних.

Попри зовнішню схожість з коміксом, він має певні відмінності. Саме це сприяло його виокремленню у самостійний жанр. Для графічного роману, на відміну від коміксу, характерна закінченість сюжетної історії. У графічному романі інша тематична спрямованість, у ньому основний акцент робиться на соціальних проблемах і особистих драмах, все більше уваги приділяється наративним стратегіям [1, с. 22]. Графічний роман відрізняється

з коміксом також за обсягом сторінок. Комікси не дуже великі за розміром (до 30 сторінок), а обсяг графічних романів може перевищувати 100 сторінок.

Тексти графічних романів є апіорі мультимодальними і передбачають наявність вербальних, невербальних (іконічні, ідеографічні елементи) та параграфемних (синграфеміка, супраграфеміка та топографеміка) складників.

Графічні романи Казу Кібуїші за спрямованістю можна віднести до підліткового фентезі. Отже, головними персонажами його творів є підлітки. Головними героями серії романів «Амулет» є Емілі Хейс та її молодший брат Навін. Для їхнього портретування автор використовує не лише вербальні засоби комунікації, а й графічні. У графічних романах доцільно виділяти мовленнєвий портрет, а не мовний, що зумовлено специфікою жанру, де акцент робиться на мовленні героїв. У вербальному тексті таких творів здебільшого відсутні слова автора для характеристики персонажів.

Для мовленнєвого (вербального) портретування підлітків К. Кібуїші використовує такі засоби:

1) на фонетичні рівні – передачу звуків (ономагопею). Наприклад, такі звуки: ‘SHHFF’, ‘BPUMP’, ‘FSSHK!’ [21, с. 20]; звуки, які позначають певну активність: ‘GULP’ [21, с. 36], ‘ZZZZZZZZZ’ [21, с. 38];

2) на лексичному рівні:

– емоційно-експресивну лексику (слова-афективи, зокрема вигуки, котрі передають різні емоції (здивування – ‘WHOA’ [21, с. 25], ‘OH. WOW’ [21, с. 26]; невпевненість – ‘EM’ [21, с. 34]; роздратування – ‘ERGH!’ [21, с. 57], ‘GAN!’ [21, с. 57], ‘UNGH!’ [21, с. 66]). Серед слів-номінативів емоцій трапляється лише іменник ‘fear’: ‘NO MORE FEAR’ [21, с. 70], ‘FEAR ...’ [21, с. 165]. Наявні поодинокі приклади таких лексичних одиниць: скорочень (‘C’MON’ [21, с. 33]), повторів (‘IS ... IS HE DEAD?’ [21, с. 104], ‘C-COMANDER?’ [20, с. 85]);

– модальні дієслова: ‘THAT MUST BE THE HOUSE’ [21, с. 74], ‘WE CAN DO THIS ON OUR OWN’ [20, с. 100];

звертання, зокрема з англійським словом «мама»: ‘MOM, WHAT IS THAT?’ [21, с. 41], ‘MOMMM’ [21, с. 43], ‘MOM!’ [21, с. 47], ‘MOM?’ [21, с. 47];

3) на синтаксичному рівні:

– *риторичні запитання*, котрі передають емоцію «здивування». Наприклад, ‘SO THIS IS GREAT GRANDPA?’ [21, с. 26], ‘IS HE STILL ALIVE?’ [21, с. 26], ‘DO I HAVE TO GO TO

SCHOOL? [21, с. 28], 'YOU HEAR THAT?' [21, с. 41]. Серед них можна виокремити еліптичні запитання: 'YOU OKAY?' [21, с. 68], 'YOU READY TO SWIM?' [21, с. 74];

– речення у наказовому способі: 'COME AND SEE WHAT EM FOUND!' [21, с. 26], 'WAIT UP, EM!' [21, с. 47], 'NAVIN RUN!' [21, с. 53];

– спонукальні речення з *'let'*: 'LET MY BROTHER GO!!!' [21, с. 53], 'LET GO!!!' [21, с. 55], 'LET HER GO!!!' [21, с. 161];

– спонукальні речення з *'just'* на початку: 'JUST DO YOUR BEST TO AVOID THE WALLS ...' [21, с. 125], 'JUST LEAVE US ALONE' [21, с. 164], 'JUST FOCUS ...' [21, с. 165];

– безособові речення з конструкцією *'there is/are'*: 'THERE ARE SO MANY BLUEPRINTS' [21, с. 27], 'THERE'S NO ONE HERE' [21, с. 47], 'THERE ARE OTHER WAYS' [21, с. 109];

– речення чи запитання зі сполучником *'but'* на початку. Імовірно, його автор використовує для підсилення емоцій героїв. Наприклад, 'BUT WHAT DOES THIS HAVE TO DO WITH HELPING, US?' [21, с. 49], 'BUT YOU'RE TALKING ABOUT VIDEO GAMES' [21, с. 120]. У другій частині серії романів наявна тенденція до використання на початку речень наказового способу: 'BUT THAT'S TERRIBLE!' [20, с. 24], 'BUT YOU CAN'T STAY HERE!' [21, с. 209];

– синтаксичні повтори: 'TURN AWAY? WHAT DO YOU MEAN TURN AWAY?' [21, с. 106], 'BATTLE? WHAT BATTLE?' [20, с. 20].

У мовленні героїв-підлітків здебільшого відсутні слова-афективи, окрім вигуків. Емілі та Навін практично не використовують фразеологізми та стилістичні фігури. Наявність лише одного слова-номінатива емоцій компенсується ілюстраціями, які зображують внутрішній стан героїв. На синтаксичному рівні мови герої вдаються переважно до простих речень. Хоча інколи у мовленні підлітків трапляються умовні підрядні речення (зокрема, у мовленні Навіна). Наприклад: 'I WOULDN'T DO THAT IF I WERE YOU' [21, с. 30], 'IF WE MOVE QUICKLY THROUGH, MAYBE WE WON'T HAVE TO DEAL WITH THEM' [21, с. 126].

Супраграфеміка є одним із важливих параграфемних складників друкованого тексту. Вона передбачає шрифтове варіювання тексту. У зазначених творах для виділення важливих слів головних героїв застосовується напівжирний чорний шрифт для привернення уваги читача до емоцій героїв. Однак інколи це можуть бути просто вигуки. Наприклад:

[21, с. 30],

[21, с. 134].

Також автор використовує білий колір шрифту, але лише для звуконаслідування другорядних героїв або предметів.

Казу Кібуїші вдається до типових для коміксу чи графічних романів підкреслень слів, що є засобом актуалізації вербальних елементів у текстових хмарах [7, с. 173]. Вони виконують атрактивну функцію, тобто привертають увагу читача. Наприклад:

[21, с. 120],

[21, с. 120].

Серед елементів супраграфеміки, що стають помітними уже з перших сторінок роману «Хранитель каменю», варто виділити капіталізацію усіх літер у репліках героїв. Мабуть, це зроблено для зорової зручності читача.

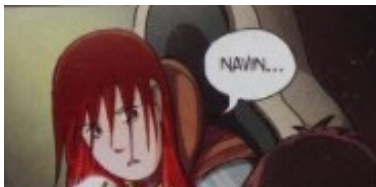
Не менш важливими є інші параграфемні елементи у мовленні Емілі та Навіна, зокрема синграфеміка, яка передбачає використання

пунктуації у тексті. Для мовлення героїв характерне узуальне використання знаків пунктуації, зокрема знаків оклику/запитання та трьох крапок. Водночас у мовленні головних персонажів відсутнє застосування лапок (малопродуктивне у мовленні інших героїв) та рідко використовується тире чи дефіс.

У текстах романів багато спонукальних речень, а також знаків оклику. Для більшості таких речень письменник використовує традиційно один знак оклику, але наявні речення з двома або трьома знаками оклику. З огляду на це можна зазначити експресивний потенціал знаків оклику, тобто чим більше знаків оклику у мовленні персонажів, тим більшим є їхнє емоційне напруження. Наприклад: 'DAD'S STUCK!!' [21, с. 8], 'GRAB HOLD ON MY HAND!!' [21, с. 142], 'NOW PULL!!' [21, с. 143], 'WE LOST AN ARM!!!' [20, с. 180]. Інколи автор не використовує кому перед звертанням, після вигуку. Наприклад: 'HEY MOM!' [21, с. 26].

Оскільки вербальний складник представлений великою кількістю запитань, то у тексті є багато знаків запитання. Проте деколи трапляється застосування знаку питання і знаку оклику водночас. Наприклад: 'SEE?!' [21, с. 31], 'DID YOU SAY THAT?!' [21, с. 51]. Поєднання двох розділових знаків підсилює експресивне графіко-зображувальне оформлення тексту романів.

Для передачі задумливості застосовуються три крапки. Наприклад:

[20, с. 187].

[20, с. 201].

Кожна сторінка двох зазначених романів складається із прямокутних рамок-блоків, а інтервалом у блоках служить біла смуга. Розмір блоку залежить не від вербального наповнення бульбашок, а від графічного наповнення блоку. У середньому у них від 6 до 8 блоків, наявні сторінки і блоки без текстового наповнення.

Використання іконічних елементів є одною із характерних рис графічного роману. Не стали винятком у такому контексті і романи К. Кібуїші. У його творах ілюстрації займають дещо більшу площу, ніж вербальний компонент.

Важливість кольору фону у графічних романах, як і у коміксах, є беззаперечною. Власне, на думку М. Івасишин, він служить засобом акцентуалізації вербального компонента [7, с. 168]. З розвитком подій змінюється і колір фону у двох частинах серії романів «Амулет». На початку першої книги (у пролозі) фон синій, в основній частині із світло-бежевого з фіолетовим він знову переходить у синій. Імовірно, синій колір фону застосовується для відображення найбільш напружених подій твору. Зовнішній графічний портрет головних героїв так само важливий, як і мовленнєвий. У художньому творі для внутрішнього мовного портретування використовується лексика, однак у графічних романах вирішальною є графіка, зокрема колір. Не випадковим є вибір кольору волосся Емілі – рудувато-червоний. Мабуть, автор використовує його, щоб більше привернути уваги до головної героїні. Окрім того, у їхніх взаємовідносинах з братом вона є лідером. Що стосується одягу головних героїв, то письменник-ілюстратор, орієнтуючись на читацьку підліткову аудиторію, обрав типовий для підлітків одяг. Протягом першої частини романів Емілі зображена у світло-фіолетовій толстовці з капюшоном, спортивних штанах, змінюється лише її взуття (чоботи і кросівки). Навін зображений в оранжевій футболці, а із середини першої частини роману – в темно-синьому светрі зі спортивними штанами. Хоча уже з кінця першої та протягом другої частини роману Емілі одягнена уже як пілігрим – у бежевий плащ з капюшоном.

Ідеографічні засоби невербального коду є малопродуктивними, цифри застосовуються лише для позначення часу дії і відсутні у мовленні героїв.

[21, с. 2].

[21, с. 14].

Інфографіка відсутня у тексті творів. Це зумовлено жанровою специфікою.

Висновки. Отже, графічні романи Казу Кібуйші – оригінальне явище, що містить поєднання різних жанрів масової культури. За допомогою мультимодального тексту автор має можливість краще розкрити образи головних героїв у жанрі підліткового фентезі, ніж з використанням лише вербального тексту. У творах К. Кібуйші іконічні та параграфемні елементи несуть основне експресивне навантаження та сприяють реалізації атрактивної та естетичної функцій мультимодального тексту. Саме з їх допомогою автор переносить головних героїв

у реальний чи ірреальний світ фентезійного твору. Вербальний елемент мовлення героїв-підлітків є відносно однорідним та однотипним у двох світах локалізації сюжету. Проте невербальні компоненти можуть відрізнятися, по-різному репрезентуючи тих самих героїв романів.

Публікація не вичерпує всіх завдань щодо висвітлення проблеми дослідження. Перспективним вважаємо комплексне лінгвістичне дослідження усіх романів К. Кібуйші серії «Амулет».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бежан О.А. Наратив графічного роману в інтермедіальному дискурсі сучасної американської літератури (В. Айснер). *Записки з романо-германської філології*. 2017. Вип. 1. С. 20–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zrgf_2017_1_5 (дата звернення: 08.07.2021).
2. Воронина Р.В. Комикс как особый жанр детской литературы. *Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі* : матеріали II Науково-практичної Інтернет-конференції, Харків, 24–31 жовтня 2016. С. 43–52.
3. Горошкіна О. Мовленнєвий портрет сучасного старшокласника. URL: <https://core.ac.uk/reader/33689175> (дата звернення: 08.07.2021).
4. Гурбик Ю. Сутність та зміст поняття «мовна характеристика» як стилістичного засобу створення образів персонажів. *Сучасний рух науки*, 4–5 квітня 2019 р., Дніпро. С. 286–290.
5. Деренчук Н. Мовний портрет сучасного українського політика : дис. ... канд. філ. наук : 10.02.01. Луцьк, 2018. 228 с.
6. Загнітко А. Теорія лінгвоперсонології. Вінниця : Нілан-Лтд, 2017. 136 с.
7. Івасишин М.Р. Мультимодальність англomовного коміксу : лінгвальний і екстралінгвальний виміри : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2019. 404 с.
8. Матішин А.Я. Мультимодальність у романі Вілла Айснера «Контракт з богом»: взаємодія вербального і візуального компонентів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. Том 31 (70) № 2 Ч. 2. 2020. С. 176–182.
9. Насалевич Т.В., Рябуха Т.В., Лопушанський І.О. Становлення коміксу як жанру сучасної літератури. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. № 31 (4). С. 144–149.
10. Ницполь В.І. Мовна особистість персонажа серійного вбивці (на матеріалі американської прози ХХ століття) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2019. 200 с.
11. Пожарицька О. Мовленнєвий портрет головного героя як вираження авторського начала у творі. URL: <http://www.sworld.com.ua/simpoz2/114.pdf> (дата звернення: 08.07.2021).
12. Сеньків О.М. Індивідуально-авторська власна назва в англomовному дитячому фентезі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2017. № 27. Т. 2. С. 121–125.
13. Сеньків О.М. Індивідуально-авторське словотворення у творах жанру фентезі. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки (мовознавство)»*. 2015. № 3. С. 238–244.
14. Шамякина С. Литература фэнтэзи : дифференциация понятия и жанровая характеристика. URL: <https://ua1lib.org/book/3221304/6e315f?id=3221304&secret=6e315f> (дата звернення: 08.07.2021).
15. Шаповал А.С. Лінгвокультурологічна характеристика мовної особистості персонажа художнього твору (на матеріалі романів Перл Бак «Імператриця» та Павла Загребельного «Роксолана») : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Одеса, 2015. 20 с.
16. Bramlett Frank. *Linguistics and the Study of Comics*. Palgrave Macmillan, 2012 p. 310 p.
17. Fantasy Subgenres Guide Fantasy Defined: Genres and Subgenres. URL: <http://bestfantasybooks.com/fantasy-genre.php> (дата звернення: 08.07.2021).
18. Halliday M.A.K. *Language as social semiotic: The social interpretation of language and meaning*. London : Hodder Arnold Publication, 1978. 256 p.
19. Hodge R., Kress G. *Social Semiotics*. Cambridge : Polity, 1988. 296 p.
20. Kazu Kibuishi. *Amulet: The Stonekeeper's Curse. Book Two*. Graphix, 2009. 217 p.
21. Kazu Kibuishi. *Amulet: The Stonekeeper*. Graphix, 2009. 185 p.
22. Kress G. *Multimodality : A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication*. Taylor & Francis, 2010. 212 p.
23. Kress G., Leeuwen T. Van. *Multimodal Discourse : The Modes and Media of Contemporary Communication*. Hodder Arnold Publication : London, 2001. 152 p.

24. Kukkonen Karin. *Studying Comics and Graphic Novels*. John Wiley & Sons, 2013. 192 p.
25. Kyle R. The Future of 'Comics'. URL: <http://www.thecomicbooks.com/misc/Richard%20Kyle%20The%20Future%20of%20Comics.pdf> (дата звернення: 08.07.2021).
26. Lemke J.L. *Travels in Hypermodality*. *Visual Communication*. 2002. Vol. 1, No. 3. pp. 299–325.
27. Williams Paul. *Dreaming the Graphic Novel: The Novelization of Comics*. Rutgers University Press, 2020. 222 p.

УДК 811.111:81'373

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.18.27>

АНГЛІЙСЬКА ОЦІННА ЛЕКСИКА В ТЕКСТАХ ХУДОЖНЬОГО СТИЛЮ: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

ENGLISH EVALUATIVE VOCABULARY IN TEXTS OF FICTIONAL STYLE: FUNCTIONAL ASPECT

Соловійова Л.Ф.,

orcid.org/0000-0001-5574-5251

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

Поліського національного університету

Хант Г.О.,

orcid.org/0000-0003-3318-6684

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри іноземних мов

Поліського національного університету

Статтю присвячено аналізу функціонування англійської оцінної лексики в текстах художнього стилю. Розглянуто питання взаємозв'язку понять функціонального стилю, жанру, типу тексту. Визначено таку ієрархію: функціональний стиль – жанр – тип тексту як різновид жанру. Доведено актуальність розвідок, спрямованих на виявлення, опис та класифікацію мовних засобів, що виражають оцінку. Художній текст у статті розглядається як такий, що спрямований насамперед на чуттєве відображення за допомогою уявлень, емоцій. Художнє відтворення включає в себе не тільки життєвий матеріал, але і його емоційне оцінне осмислення. Визначено, що особливо важливою в англійських текстах художнього стилю є роль оцінної лексики в описах портрету, пейзажу, опису місця дії. Портретні описи можуть бути як концентрованими, так і деконцентрованими. Концентрований портрет має ускладнену художню структуру завдяки поєднанню оцінної лексики (інгерентна й потенційна) з різними тропами. Ускладнена художня структура дозволяє передати великий обсяг інформації, що недоступна для передачі засобами елементарних мовних структур. У художній літературі деконцентровані портретні описи часто будуються за принципом контрасту, зокрема зовнішність персонажа протиставляється його внутрішньому образу.

Для типових мікротекстів художніх творів характерна оцінна лексика, що виражається здебільшого прикметниками. У художніх творах оцінна лексика належить до пропозиційного ядра тексту, виконує не тільки функцію повідомлення, але й текстоутворювальну функцію, а також функцію емоційного впливу на читача.

Окреслюється перспектива подальших наукових досліджень, що вбачається в аналізі функціонування оцінної лексики в текстах драматургії й у порівняльному аналізі питомої ваги оцінної лексики в текстах художнього та науково-технічного стилів.

Ключові слова: функціональний стиль, жанр, тип тексту, оцінна лексика, художній стиль.

The article is devoted to the analysis of the functioning of English evaluative vocabulary in texts of fictional style. The question of concept interrelation of functional style, genre, type of text is considered. The following hierarchy is defined: functional style – genre – type of text as a kind of genre. The topicality of investigations aimed at identifying, describing and classifying linguistic means of evaluation is proved. In our article fictional text is considered as aimed primarily at sensory reflection through ideas, emotions. Fictional reproduction includes not only vital material, but also its emotional evaluation. It is determined that the role of evaluative vocabulary in the descriptions of the portrait, landscape, description of the place of action is especially important in English language texts of fictional style. Portrait descriptions can be both concentrated and deconcentrated. Concentrated portrait has a complex fiction structure due to the combination of inherent and potential evaluative vocabulary with different tropes. The complicated fiction structure allows to pass a large volume of information that is not available for transmitting by means of elementary language structures. In fiction deconcentrated portrait descriptions are often built on the principle of contrast, in particular the appearance of a character is opposed to their inner image.